

К.М. Д'яконов, Філія ЗАТ "ОТП Банк" у м. Суми

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ У КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ

Ефективне формування кредитно-інвестиційного портфеля банку є основною запорукою його успішної діяльності на ринку банківських послуг. Водночас формування дохідних активів банку ускладнено часовим лагом між моментом створення активу та одержанням результатів від його реалізації на ринку. Очевидним у даній ситуації є існування значної кількості ризиків, пов'язаних з даною діяльністю, проте в умовах сьогоденних тенденцій розвитку ринку банківських послуг найбільшої актуальності набуває проблема управління кредитним ризиком. Недаремно даному ризику приділяється найбільше уваги з боку нормативного регулювання банківської діяльності, що чітко показано в Базелі II.

У загальному розумінні кредитний ризик являє собою невизначеність щодо повного та своєчасного погашення позичальником своїх зобов'язань перед кредитором згідно з умовами кредитної угоди. Економічні відносини, які розглядаються при аналізі кредитного ризику, характеризують відносини між двома економічними суб'єктами – кредитором і позичальником – з приводу перерозподілу фінансових активів. Складність даного ризику, який описує відносини між даною парою контрагентів з приводу використання процентного банківського продукту, обумовлена декількома чинниками:

- проблема визначення кредитного ризику ускладнена його суб'єктивною природою. Так, аналіз загальних тенденцій зміни економічних показників у даному випадку є менш доцільним порівняно із подібним аналізом щодо інших ризиків, наприклад, процентним або валютним ризиком. За умов відсутності об'єктивного аналізу вартісних характеристик акцент в аналізі переноситься на проблему оцінки особистісних рис кредитора, який у різних ситуаціях може значно змінювати свою поведінку;
- суб'єктивний характер кредитного ризику обумовлює неможливість застосування аналітичного апарата, а саме: методів статистики чи теорії імовірності, які широко використовуються під час оцінки інших ризиків. Дане явище обумовлює потребу у підвищенні уваги до аналізу індивідуальної роботи з позичальником, яка має проводитися не лише під час укладання угоди, а і протягом всього життєвого циклу активу;
- зв'язок між різними ризиками в рамках однієї операції обумовлює необхідність системного розгляду проблеми оцінки ризиків, адже створення процентних продуктів у банку обмежується не лише кредитним ризиком, а має тісний зв'язок із багатьма іншими, які діють сукупно, і їх вплив має розглядатися комплексно. Таким чином, проблема зниження кредитного ризику значною мірою залежить від досконалості застосовуваних банком методів оцінки ризиків. Ці методи

можуть бути уніфіковані лише певною мірою, адже кожен банк має власну клієнтуру, свій сегмент ринку, галузеву специфіку, конкретні можливості.

Зазначені чинники формують проблему кількісної оцінки кредитного ризику, а, як наслідок, і управління ним, адже ефективно управління неможливе без ідентифікації об'єкта. Кредитний ризик є досить складною сукупністю елементів, які обумовлюються зовнішніми (не можуть регулюватися банком) і внутрішніми факторами. Важливою характеристикою даного ризику є його динамічність, яка вимагає від банківських працівників періодичної оцінки ризику та управління ним. Особливо гострою проблемою для українських банків є створення методики визначення ступеня ризику за перспективними, а не попередніми показниками фінансової діяльності позичальника. Здійснюючи заходи щодо управління ризиком неповернення позичок, банківський персонал орієнтується на банківську кредитну політику, яка визначає стратегічні цілі та тактичні задачі. При цьому акцент може бути зроблений на ризиковій, дохідній або поміркованій політиці. Банк може розв'язати ризик кількома способами: уникнути його, прийняти повністю або за умови здійснення заходів щодо його зменшення. З метою покращення управління кредитним ризиком, що може надати реальні переваги у конкурентній боротьбі, банки мають активніше впроваджувати засади внутрішнього кредитного ризик-менеджменту.